

Κι όταν αυτοί μορφωθούν καλά, όταν αποκτήσουν τη σύμφωνη με τὰ συμφέροντά τους ιδεολογία, την ἀληθινή ἐργατική συνείδηση, τότε δὲ θὰ τοὺς χωρίζουν πιά τὰ πρόσωπα νομικοσυμβουλίσκων ἢ προεδρίσκων, τότε καὶ μόνον τότε θὰ ἐξασφαλιστεῖ ὁ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ καὶ ἡ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ ἐπιδιώξουν τὰ δίκαιά τους (*).

A. ΤΡΑΝΟΣ

ΒΑΦΤΙΣΜΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Σὲ κάποιο χωριὸ τῶν Καλαβρύτων βρέθηκε ἓνας πατέρας ποὺ εἶχε τὸ θάρρος νὰ μὴ βαπτίσῃ τὰ παιδιά του. Ὁ κ. ἀστυνόμος καὶ μερικές ἐφημερίδες ἀρχίσανε νὰ τὸν ἀπειλοῦν πὼς θὰ τὸν καταγγείλουν στὸν εἰσαγγελέα γιὰ τὸ κακούργημα, σὰ νὰ ζοῦμε ἀκόμα στὸ μεσαιῶνα. Κρίμα ποὺ ἡ Ἱερὰ Ἐξέταση δὲν ἔχει πιά πέραση, γιὰ νὰ παραδοθοῦνε ὁ πατέρας καὶ τὰ ἀδάφταστα στὴ φωτιά.

Ἐγὼ ἂν εἶμουν εἰσαγγελέας θὰ ἔλεγα σὲ κείνον ποὺ θὰ τοὺς κατάγγελεν αὐτὰ τὰ λόγια.

— «Ὁ πατέρας αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ τιμωρηθῇ ἢ νὰ ἀναγκασθῇ νὰ βαπτίσῃ τὰ παιδιά του, γιατί σὲ κανένα κράτος τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχει νόμος ποὺ ἐπιβάλλει τὸ βάπτισμα, καὶ μάλιστα στὴν Ἑλλάδα, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε Πάπα, οὔτε παππαδοκρατία, οὔτε ἀντισημίτες καὶ ἄλλα τέτοια προϊόντα τοῦ σκοτεινοῦ μεσαιῶνα. Πῶς θέλετε λοιπὸν νὰ ἐφαρμώσω νόμο ποὺ δὲν ὑπάρχει στὸ Σύνταγμά μας, ἀλλὰ μονάχα στὸ κεφάλι μερικῶν προληπτικῶν ἀνθρώπων; Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀφήστε ἡσυχο τὸν πατέρα αὐτὸν καὶ τὰ δικαστήρια τῆς πατρίδας σας,

(*) Κι ἀπὸ δυὸ λόγια γιὰ τίς ἄλλες ἐργατικές ὁργανώσεις. Ὁ συνδικαλισμὸς μᾶς φαίνεται νὰ τονίζει πάρα πολὺ τὴν ἀμεση δράση καὶ νὰ παραγνωρίζει τὴν *πραγματικὴ δύναμη* τῶν ἐργατῶν (ἴσως ἄλλοτε μοῦ δοθεῖ εὐκαιρία νὰ τὸν ἀντικρούσω καταλεπτά) — ὥστε νὰ θεωρῶ τίς προσπάθειες τοῦ κ. Χατζόπουλου, ἂν καὶ ἀναγνωρίζω τὴν ἀφιλόδοξη εἰλικρινειά του, ἰδίως στὸν τόπο μας κ' ἐπειτα ἀπ' ἑσα γράφει στοὺς «Καιροὺς» τῆς 30 τοῦ Μάη (ἀριθ. 148) ἄσκοπος καὶ βλαβερὸς. Ὁ κ. Δρακούλης ἔχει μιὰ περίεργη καὶ κάπως κούφια δοξομανία μὲ ἰδέες συγχυσμένες ἀφοῦ δὲν κατορθώνει νὰ νοιώσει πὼς τὸ ἐργατικὸ κίνημα ποὺ δὲν ἀγκαλιάζει τὸ δημοτικισμό εἶναι μιὰ μεγάλη νοῦλλα. Τέλος τὸ σοσιαλιστικὸ κέντρο τοῦ παταριοῦ μᾶς φαίνεται, γιὰ τὴν ὥρα, γιὰ τὸ σοβαρώτερο· οἱ ἐργάτες του προσπαθοῦν νὰ μορφωθοῦν πραγματικὰ ἐπάνου στὸ διεθνὴ σοσιαλισμὸ καὶ μᾶς δίνουν πολλές ἐλπίδες γιὰ τὸ μέλλον. Ἀποτελεῖ μιὰ καλὴ ζύμη, ποὺ μπορεῖ νὰ μορφώσει καὶ τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ πιστεύω πὼς μὲ τὴν ὁργάνωση αὐτὴ θὰ συγχωνευτοῦν, ὅπως φαίνονται τοῦλάχιστον τὰ πράγματα σήμερα, οἱ ἐργάτες ποὺ ζυπνοῦν πραγματικὰ.

ποὺ ἔχουν νὰ κάνουν πιδ σπουδαῖες δουλιές παρὰ νὰ ὑποστηρίζουνε τὴ θρησκομανία».

Μὲ τέτοια λόγια ἔπρεπε κάθε τίμιος εἰσαγγελέας νὰ ἀπαντήσῃ στοὺς φανατικοὺς χριστιανοὺς τοῦ «μεσαιῶνα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα».

Ὅλοι ὅμως ἐμεῖς ποὺ θαυμάζουμε τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς γιὰ τὰ ἀερόπλανά τους, γιὰ τὰ κανόνια καὶ τὰ ὑποβρύχιά τους, δὲ ρίχνουμε καὶ καμιά φορὰ μιὰ ματιὰ σὲ κείνη τὴν Εὐρώπη ποὺ πέταξε τὸ ζυγὸ τῆς ἐκκλησίας μὲ τοὺς παππάδες καὶ τοὺς τύπους τῆς, ποὺ ἀποβλακόνουν τὸν κόσμον καὶ τὸν κάνουν ἀνίκανο γιὰ κάθε σοβαρὴ ἐπιστημονικὴ σκέψη; Ἡ Γαλλία ποὺ τὴν ἀγαπᾶμε σὰ δευτέρη πατρίδα, ἐχώρισε τὴν ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ ἴδιως τοὺς καλογέρους, τίς βδέλλες αὐτὲς τῶν περισσοτέρων χριστιανικῶν κρατῶν. Ἡ Γερμανία ποὺ τὴν θαυμάζουμε τόσο γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς, ἔχει τοὺς ντισσιντέντες (Dissidenten), ποὺ ἔχουν διακόψει κάθε σχέση μὲ τὴν ἐκκλησία. Αὐτοὶ δὲ βαπτίζονται, οὔτε οἱ ἴδιοι, οὔτε τὰ παιδιά τους, παντρεύονται χωρὶς παππᾶ (ὁ νόμος ζητάει μονάχα τὸν πολιτικὸ γάμο), πεθαίνουν καὶ θάφτονται χωρὶς τὸ ρασοφόρο ἀντιπρόσωπο τῆς ἐκκλησίας. Ἀπὸ τοὺς κατοίκους λ. χ. τοῦ Βερολίνου 25 ο)ο εἶνε ντισσιντέντες, καὶ δὲν πιστεύω, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶναι «ἀνισόρροποι» ὅπως ἔλεγε κάποια Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα τὸν Καλαβρυτινὸν πατέρα. Ὅλα τὰ Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης ἔχουν μιὰ ἢ περισσότερες ἑδρες, ἀπὸ τίς ὁποῖες διδάσκεται φανερά, ὅτι τὰ παραμύθια τῆς Παλαιᾶς καὶ τὰ θαύματα τῆς Νέας Διαθήκης ὑποχώρησαν στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τοῦ Δαρβίνου. Τόσοι καθηγητὲς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν διδάσκουν στὴ νέα γενεά, ὅτι πέρασε ἡ ἐποχὴ τοῦ Δυϊσμοῦ, δηλαδή τῆς διάκρισης μεταξὺ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ ὅτι θριαμβεύει ἡ θεωρία τοῦ Μονισμοῦ γιὰ τὴν ἐνότητα κάθε ἐκδήλωσης τῆς φύσης, μιὰ θεωρία ποὺ ἀπόδειξε, ὅτι δὲν ὑπάρχει καμιά ὑπερφυσικὴ δύναμη, στὴν ὁποία θέλουν νὰ στηρίζουν μερικοὶ ἀνθρώποι τὴν πνευματικὴ, οικονομικὴ καὶ πολιτικὴ τους ὑπεροχὴ.

Τὸν Καλαβρυτινὸν αὐτὸν τονὲ θεωρῶ σὰν πρῶτο σημάδι μιᾶς νέας ἐπανάστασης τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀλήθειας κατὰ τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῶν νεκρῶν τύπων καὶ λόγων τῆς ἐκκλησίας.

A. STEINMETZ

© ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Λένε πὼς στὸν κ. Τοτὸ Δαμίρη τὰ «Λάθη τῆς Ὀσίας» στοιχίσανε πᾶνον ἀπὸ 2 1)2 χιλιάδες δραχμῆς. Ἀπ' αὐτὲς, χίλιες πεντακόσιες πήρε ὁ θίασος ποὺ τὸ ἐπαίξε δυὸ βραδιές, πεν-

τακόσες κάποιος συγγραφέας πού τὸ σιγύρισε καὶ πεντακόσες ἕνας γνωστός κριτικός πού «ἀνέλαβε ἐργολαβικῶς», νὰ ποῦμε, νὰν τὸ ὑποστηρίξει στὸν τύπο.

— Τὸ δράμα αὐτὸ ἄρσσε καὶ στὸν κ. Κ. Μιχαλόπουλο πού γράφει δράματα «Γιὰ τὴν τιμὴ τῆς ἀδερφῆς» καὶ τουρκοκριτικές γιὰ τὰ θέατρα στὴν «Ἐφημερίδα». Νά, τὸ μεγάλο λάθος τοῦ κ. Δαμίρη. Ἐπρεπε νὰ δώσει κάτι καὶ στὸν κ. Μιχαλόπουλο γιὰ νὰ γλυτώσει ἀπ' αὐτὴ τὴ μεγάλη συμφορὰ.

— Στὰ «Παναθηναῖα» δημοσιεύεται μιὰ πολὺ καλὴ μετάφραση τῆς «Νεκρῆς Πολιτείας» τοῦ Ντανούντσιο. Τὴ μετάφραση τὴν ἔχει φιλοτεχνήσει ὁ κ. Κ. Μιχαηλίδης τῶν «Παναθηναίων» καὶ εἶναι, ἐξὸν ἀπὸ λιγιστὲς λέξεις, πέρα πέρα δημοτικὴ.

— Τὸ κατατόπι τοῦ περιοδικοῦ «Γράμματα» εἶναι: Revue Grammata, P. O. B. 1146, Alexandrie (Egypte).

— Ξαναβγήκε ἡ «Νεότης» τῆς Σμύρνης, καλοτυπωμένη καὶ μὲ ὕλη διαλεκτὴ, στὴ δημοτικὴ γραμμένη. Θὰ βγαίνει κάθε μῆνα καὶ ἡ συνδρομὴ τῆς εἶναι 10 δρ. τὴ χρονιά. Ὅποιος θέλει περισσότερες πληροφορίες μπορεῖ νὰ γράφει στὸ διευθυντὴ τῆς κ. Θεόδωρο Ἐξαρχο (Poste restante Française — Smyrne).

— Ὁ βοηθὸς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου καὶ συνεργάτης μας κ. Σπύρος Ἀλιμπέρτης δημοσιεύει τώρα ταχτικά στὴ «Νέα Ἡμέρα» ἐπιστημονικὰ ἄρθρα, σκετικὰ μὲ τὴν ἐπιστήμη του. Ἐἴδη τοῦ κ. Ἀλιμπέρτη εἶναι γραμμένα, κατὰ τὴν καινούρια δημοτικιστικὴ μέθοδο, στὴ μισοκαθαρεύουσα. Ἡ «Νέα Ἡμέρα» δημοσιεύοντας τὸ δεύτερο ἄρθρο του τὸν ἀνακηρύττει «ἐπιστημονικὸν ἀστὲρα πρῶτον μεγέθους». Συφωνοῦμε πέρα πέρα μὲ τὴν κρίση τῆς καὶ τὸ καταχαιρόμαστε πού ὁ κ. Ἀλιμπέρτης τάποφάσισε ἐπιτέλους νὰ μπεῖ στὴ «μεγάλῃ δημοσιότητι» καὶ νὰ κάνει γνωστὴ τὴ μεγάλη ἐπιστημονικὴ ἀξία του πού ἴσαμε τώρα οἱ πῶς στενοὶ τοῦ φίλοι τὴν ξέραμε καὶ τὴν καμαρώνουμε.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

«**Η ΝΕΑ ΗΜΕΡΑ**». Ἦρθε κ' ἡ «Νέα Ἡμέρα» σεμνὴ, σοβαρὴ, μετρίσφρονη. Μὰ ἡ ἀρθρογραφία τῆς ἄτονη, χλιαρὴ. Περιμέναμε νὰ βροῦμε ζωὴ στὴν ἐφημερίδα πού ἔρχεται μὲ τὸ σκοπὸ νὰ μωρφώσει, νὰ ἀνορθώσει τὸ λαὸ μας φέρνοντάς τονε σ' ἐπίπεδο πολιτικῆς μόρφωσης ἀντάξιο στὰ πολιτικά του δικαιώματα. Χαιρόμαστε ὀπωσδήποτε πού τῶδαλε τὸ μεγάλο αὐτὸ γιὰ σκοπὸ του τὸ νέο φύλλο ἴσως μ' αὐτὸ διευκολύνει τὸν κ. Βενιζέλο νὰ σκεφτεῖ καὶ αὐτὸς σοβαρὰ τὸ ἴδιο ζήτημα καὶ νὰ ὑποδοηθῆσει τὸν ἀγῶνα συντελώντας μὲ τὴ σύσταση πραγματικὰ φιλελεύτερων πολιτικῶν συλλόγων, πού τόσες φορές ὑποσχέθηκε καὶ δυστυχῶς τόσον καιρὸ ξεχνάει, — **ἀν καὶ ἀπὸ αὐτὸν πού ἦρθε γιὰ ν' ἀλλάξει τὸ σύστημα περιμέναμε τουλάχιστο περισσότερο σεβασμὸ στὶς ὑποσχέσεις του, κ. Γρανίτσα,** — στὴ μόρφωση καὶ θεμελίωση τῆς φιλελεύτερης ἰδεολογίας πού ταιριάζει στὸ λαὸ μας. Μόνο μ' ἐφημερίδα δὲν κατορθώνεται αὐτό· πολὺ λιγώτερο δταν αὐτὴ παρουσιάζεται μὲ ἀστενικὲς ἐπιστημονικὲς βάσεις. Κι' αὐτὸ δυστυχῶς συμβαίνει στὴ «Νέα Ἡμέρα».

ἔτσι στὸ κύριο ἄρθρο τοῦ πρώτου φύλλου τῆς φαρύουμε τὴν ἀκόλουθη φράση, πού τὴ βρίσκουμε βέβαια συχνὰ στὶς ρωμαϊκὲς ἐφημερίδες καὶ σὲ λογῆς λογῆς ρωμαϊκὰ στίματα, μὰ δὲν τὴν περιμέναμε ἀπὸ φύλλο μεταρρυθμιστικὸ, φύλλο πού ἔπρεπε νὰ ἔχει πολὺ γερὲς βάσεις κοινωνιολογίας: «(λέγοντας ἀνόρθωση) ἐννοεῖ ἐν πρώτοις τὴν διασκευτὴν καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐν γένει διοικήσεως τοιαύτην, ὥστε τὸ κράτος νὰ γίνῃ εἰς τοὺς πολίτας αἰσθητὸν ὄχι ὡς ἐχθρὸς· ἀλλ' οὔτε ὡς φίλος· (πολὺ σωστά!) νὰ γίνῃ αἰσθητὸν ὡς (αὐτοὶ οἱ πολῖτες — ὄχι, λάθος) γενικὸς προστάτης τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων των, προστάτης ἀπαθῆς, ἐπιβλητικὸς, δίκαιος». Τί ὁμορφο πρᾶμα νὰ εἶναι τὸ Κράτος προστάτης τῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν! Οἱ πολῖτες ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸ Κράτος! Δὲν τὸ ἀποτελοῦν! Εἶναι καλὲς ἰδέες αὐτὲς βέβαια γιὰ μιὰ ἐποχὴ πού ἕνας ἄνθρωπος ἢ μιὰ τάξη ἀνθρώπων μικρῆ, πολὺ μικρὴ μπορούσε νὰ λέει «l'état c'est moi!» Μὰ τὸ δικὸ μας τὸ πολίτευμα ἦρθε μὲ ἄλλες ἀρχές. Κι ἂν ὡς τώρα στὴν πράξιν δημιουργήθηκε καὶ σὲ μᾶς πολιτικὴ ὀλιγαρχία, τὸ μεταρρυθμιστικὸ φύλλο ἔπρεπε νὰ τονίσει πῶς ὁ λαὸς πρέπει νὰ μορφωθεῖ ἔτσι, ὥστε νὰ νοιώσει πῶς **αὐτὸς εἶναι τὸ κράτος.** Κ' ἔπειτα «**τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν**» — στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, στὸ 1912! Ἀὐτὸ καὶ δὲν πήραμε ἀκόμα εἶδηση, πῶς τέτοια κοινὰ συμφέροντα δὲν ὑπάρχουν, πῶς τὰ κοινωνικὰ συμφέροντα εἶναι συμφέροντα τάξεων, τάξεων, τάξεων! Καὶ νὰ σκεφθεῖ κανεὶς πῶς ἡ «Νέα Ἡμέρα» μᾶς ἔρχεται ἀπὸ χώρα γερμανικὴ, ἀπὸ λαὸ πού μᾶς παρουσιάζει σήμερα τὴν τελειότερη πολιτικὴ ὀργάνωση! Μὲ ἀληθινὴ ἀπογοήτευση διάβασα τὶς γραμμὲς ἐκεῖνες τῆς «Νέας Ἡμέρας». Ὅχι λαὸ **συμπληρωτικὸ** στοιχεῖο τοῦ Κράτους, τὰ κρέατα δηλαδὴ γύρω στὸ σκελετὸ τῆς διοικήσεως, τῆς διοικήσεως πού εἶναι ὄργανο, **δημιουργημα** τοῦ λαοῦ (γιατὶ αὐτὸς ἔχει στὸ χέρι του νὰ τὴ διορίσει, νὰ τὴν πάψει, νὰ τὴν ὑποτάξει κάθε στιγμή στὴ θέλησή του) — μὰ λαὸ - Κράτος. Ὅχι κοινωνικὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν — μὰ συμφέροντα μιᾶς ὀρισμένης τάξεως καὶ εἰδικὰ «τῶν **ισχνῶν** (ἂς εἶναι!) τάξεων τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας». Σὲ τέτοιες βάσεις στερεωμένη θέλωμε τὴν οἰκοδομὴ ἐνὸς φιλελεύτερου, ἀναμορφωτικοῦ φύλλου.

Γ. Γ. Τὶς τελευταῖες μέρες τὰ τυπογραφικὰ στοιχεία τοῦ κύριου ἄρθρου καὶ τῶν τηλεγραφημάτων μεγάλωσαν· μήπως αὐτὸ ἔχει σχέση μὲ τὸ ζελεῖο τοῦ Πρακτορείου; Ἀπὸ τώρα ; ; !

A. T.

Ο ΦΑΡΙΣΑΙΟΣ. Τὸ ἐπεισόδιο τὸ φαρισσαϊκὸ τοῦ